

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету

проф. Р.М. Постоловський

« » _____ 2020 р.

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З МОВИ НАВЧАННЯ – УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ
ГРОМАДЯНСТВА)**

Схвалено вченою радою факультету української філології
Протокол № 3 від 12 березня 2020 р.

Голова вченої ради
факультету української філології доц. Н. П. Щербачук

Схвалено навчально-методичною комісією факультету української філології
Протокол № 5 від 5 березня 2020 р.

Голова навчально-методичної комісії
факультету української філології доц. Н. В. Гаврилюк

Голова комісії для проведення співбесід доц. Н. В. Шульжук

Розробники: доц. Гаврилюк Н. В.
доц. Ричагівська Ю. Є.

Програма вступного випробування з конкурсного предмета «Українська мова» для вступників на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти / Н. В. Гаврилюк, Ю. Є. Ричагівська. – Рівне : РДГУ, 2020. – 13 с.

Розробники:

доц. Гаврилюк Н. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ;

доц. Ричагівська Ю. Є., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ.

Рецензенти:

Мединська Н. М., доктор філологічних наук, доцент, проректор з навчально-методичної роботи, професор кафедри української мови та літератури Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені акад. Степана Дем'янчука

Оздемір О. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури.

Програма вступного іспиту з української мови для вступників на здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах підготовки в загальноосвітньому навчальному закладі, зміст основних освітніх компетенцій, критерії оцінки відповідей вступників, рекомендовані літературні джерела.

Розглянуто на засіданні кафедри української мови імені проф. К. Ф. Шульжука (протокол № 2а від 25 лютого 2020 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	9
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	10
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма укладена для осіб, які вступають у Рівненський державний гуманітарний університет для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти відповідно до п. 3 розділу III Умов прийому до вищих навчальних закладів України у 2020 році, і призначена допомогти вступникам підготуватися до випробування.

Програма включає широкий перелік тем з української мови та творів з української літератури. Матеріал програми з української мови структуровано за такими розділами: «Фонетика. Графіка. Орфоепія», «Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація», «Стилістика».

Мета вступного випробування – визначити рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості практичних умінь з української мови.

Вступник повинен **знати**:

- звуковий склад української мови, поняття про основні фонетичні процеси і зміни (спрощення, чергування); співвідношення звуків і букв;
- сучасні орфоепічні норми та правила орфографії;
- лексичне значення слова, словниковий склад української мови з погляду походження, значення фразеологізмів;
- будову слова (значущі частини слова);
- морфологічні ознаки, синтаксичну роль, значення та особливості всіх частин мови;
- типи, форми і будову синтаксичних одиниць, способи вираження головних і другорядних членів речення;
- пунктуаційні правила;
- ознаки та особливості стилів української мови.

Вступник повинен **вміти**:

- наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм;
- розташовувати слова за алфавітом;
- правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів;
- пояснювати значення фразеологізмів;
- розпізнавати в тексті різні частини мови; відмінювати іменники, прикметники, числівники, займенники; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників; правильно поєднувати числівники з іменниками; визначати часи й способи дієслів; використовувати один час і спосіб у значенні іншого; розрізняти дієприкметники й дієприслівники;
- добирати й комунікативно доцільно використовувати слова різних частин мови в мовленні;
- розрізняти словосполучення й речення, речення різних типів і видів, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення;
- комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості різних типів речень у мовленні;
- замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати;
- правильно розставляти пунктуаційні знаки в реченні;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них.

Інформація щодо проведення вступного випробування:

– допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності екзаменаційного листка та документа, який засвідчує особу (паспорта, свідоцтва про народження тощо);

– вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ;

– вступне випробування проходить в усній формі; вступнику дається час для підготовки;

– вступникам, які беруть участь в усному вступному випробуванні дозволяється мати при собі ручку з чорнилом (пастою);

– вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань; заміна завдань не дозволяється;

– вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань;

– під час вступного випробування не дозволяється порушувати тишу, спілкуватися з іншими вступниками, користуватися електронними, друкованими, рукописними інформаційними джерелами;

– запис відповіді на екзаменаційні завдання здійснюється в аркуші усної відповіді, під якою ставиться підпис вступника та членів екзаменаційної комісії;

– вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного випробування з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних випробувань;

– перескладання вступного випробування не дозволяється.

Норми часу:

– на проведення консультацій перед вступним випробуванням – 2 години на потік (групу);

– на проведення вступних випробувань в усній формі – 0,25 год. на одного вступника (кількість членів комісії на потік (групу) вступників не більше трьох осіб).

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Загальні відомості про мову

Українська мова – національна мова українського народу. Роль державної мови в суспільстві. Поняття літературної мови. Мовна норма. Основні розділи науки про мову.

Фонетика. Графіка. Орфоепія

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Вимова приголосних і груп приголосних. Основні зміни приголосних у потоці мовлення. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Наголос, наголошені й ненаголошені склади.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові: морфологічні (префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безафіксний (нульової суфіксації), основоскладання та словоскладання) та неморфологічні (перехід з однієї частини мови в іншу, переосмислення значення слова, зрощення).

Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Традиційна класифікація частин мови. Поділ слів на повнозначні частини мови та службові, змінні та незмінні.

Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Ступені порівняння якісних прикметників (вищий і найвищий), способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників.

Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості відмінювання числівників.

Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і

недоконаний. Творення видових форм. Час дієслова (минулий, теперішній, майбутній). Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни.

Дієприкметник. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Творення дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників.

Дієприслівник. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, творення, синтаксична роль.

Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Написання прислівників разом і через дефіс.

Прийменник. Прийменник як службова частина мови. Правопис складних і складених прийменників.

Службові частини мови. Сполучник як службова частина мови. Частина як службова частина мови, правопис часток. Вигук як частина мови. Значення вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Синтаксис як розділ граматики. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Словосполучення. Поняття про словосполучення. Підрядний і сурядний зв'язок між словами у словосполученні. Головне й залежне слово в словосполученні.

Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Розділові знаки в реченнях з однорідними й неоднорідними означеннями. Розділові знаки в реченнях з узагальнювальними словами до однорідних членів. Розділові знаки у реченнях з відокремленими означеннями. Розділові знаки у реченнях з відокремленими прикладками. Розділові знаки у реченнях з відокремленими обставинами. Розділові знаки у реченнях з відокремленими додатками. Розділові знаки у реченнях з відокремленими уточнювальними членами речення. Розділові знаки в реченнях зі вставними і вставленими конструкціями. Розділові знаки в реченнях із поширеними й непоширеними звертаннями.

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний), способи їх вираження. Тире між підметом і присудком.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Другорядні члени речення. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному (інтонація, сполучники, сполучні слова).

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин (сполучникові й безсполучникові). Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в них.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Поняття стилю. Функційно-стильові різновиди (стилі) сучасної української літературної мови, сфера їх використання, призначення, основні ознаки та особливості мовної організації (на лексичному та граматичному рівнях).

Стилістичні засоби (ресурси) сучасної української літературної мови. Фігури мови (тропи). Види тропів: порівняння, метафора, метонімія, епітет, гіпербола, оксюморон, перифраз, персоніфікація.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання знака м'якшення. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис великої літери. Правила правопису слов'янських прізвищ і географічних назв. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *-н-* та *-нн-* у прикметниках і дієприкметниках, *НЕ* з різними частинами мови.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за рівнями компетентностей. Виділені такі рівні компетентності.

I рівень – початковий. Відсутність системних знань та навичок їх практичного застосування; відсутність усвідомленого розуміння наукових термінів і понять. Вступник припускається суттєвих граматичних та мовностилістичних помилок. Абітурієнт розуміє та відтворює навчальний матеріал лише частково.

II рівень – середній. Слабкі, але загалом задовільні вміння виконувати практичні завдання з мови, допускається три-п'ять помилок. Неповні відповіді на запитання екзаменаторів, труднощі в обґрунтуванні, порушення логіки тверджень; невідповідності та неточності у засвоєнні мовознавчих понять, не завжди доречне їх застосування. Вступник припускається мовленнєвих огріхів. Абітурієнт відтворює значну частину матеріалу, однак не може цілісно розглянути мовне явище.

III рівень – достатній. Вступник демонструє вміння виконувати практичні завдання з мови, припускається однієї-двох помилок. Загалом змістовний виклад теоретичного матеріалу з однією-двома помилками, які вступник здатен усвідомити. Повні відповіді на запитання екзаменаторів з деякими неточностями; загалом вправне обґрунтування власної думки, допускаються незначні порушення у логіці викладу. Дотримання орфоепічних норм у мовленні. Абітурієнт знає теоретичний матеріал та володіє навичками аналізу на рівні цілісно-комплексного уявлення про певне явище.

IV рівень – високий. Правильне виконання й аналіз практичних завдань з мови (допускаються поодинокі неточності, які вступник сам здатен виправити). Глибоке і повне опанування теоретичного матеріалу, точне вживання мовознавчих понять, їх правильне застосування; змістовний, логічний та послідовний виклад питання. Теоретичні положення переконливо проілюстровані прикладами (заохочується вміння добирати власні приклади). Вступник володіє матеріалом та навичками цілісно-комплексного аналізу. Вичерпні відповіді на запитання екзаменаторів, виявлення наукової ерудиції. Дотримання орфоепічних норм у мовленні.

**Таблиця відповідності
рівнів компетентностей значенням 200-бальної шкали оцінювання відповідей
вступників під час вступного випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий Відповіді вступника неправильні, фрагментарні, загалом засвідчують відсутність розуміння програмового матеріалу	0-99	незараховано
Середній Відповіді вступника визначаються розумінням окремих аспектів матеріалу програми, але характеризуються поверховістю та фрагментарністю. При цьому спостерігаються неточності у висловленні думки	100-136	зараховано
Достатній Відповіді вступника визначаються правильним і глибоким розумінням сутності питання програмового матеріалу, але при цьому наявні окремі неточності не принципового характеру	137-174	
Високий Відповіді вступника визначаються глибоким розумінням сутності питання програмового матеріалу	175-200	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Навчальні посібники й підручники

1. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко, М. Блажко. – К. : Грамота, 2012. – Ч.1. – 552 с.
2. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко. – К. : Грамота, 2012. – Ч.2. – 160 с.
3. Білецька О. ЗНО–2015. Українська мова : комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання / О. Білецька. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2014. – 498 с.
4. Ваш репетитор : посібник / за ред. М. І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2000. – 72 с.
5. Демченко Н. І. Українська мова і література : збірник типових тестів ЗНО–2015. (ДПА, базовий та поглиблений рівні) : навчальний посібник / Н. І. Демченко, Г. І. Карась, Д. О. Сидоренко. – К. : Український центр підготовки абітурієнтів, 2015. – 144 с.
6. Дмитренко Є. Українська мова та література: комплексний довідник абітурієнта / Є. Дмитренко. – К., 2014.
7. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навчальний посібник / Г. О. Козачук. – 4-те вид., доп. – К. : Вища школа, 2003. – 287 с.
8. Кононенко П. П. Українська мова : посібник для вступників до вузів / П. П. Кононенко, Л. О. Кадомцева, Л. І. Мацько. – К. : Либідь, 1990. – 224 с.
9. Литвин І. В. Сучасна українська мова в схемах і таблицях : навчальний посібник / І. В. Литвин, С. І. Литвин. – 2-е вид. – К. : АС, 2003. – 95 с.
10. Омельчук С. А. Практикум з правопису української мови: система дослідницьких вправ : навч. посіб. / С. А. Омельчук. – К. : Грамота, 2009. – 223 с.
11. Плющ М. Я. Словотворення та вивчення його в школі / М. Я. Плющ. – К. : Рад. шк., 1985.
12. Пономарів О. Д. Культура слова. Мовностилістичні поради : навч. посібник. – 2-ге вид., стереотип. / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 2001. – 240 с.
13. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: практикум : навч. посіб. / Н. І. Тоцька. – К. : Вища школа, 1990.
14. Ужченко В. Д. Вивчення фразеології в середній школі / В. Д. Ужченко. – К. : Рад. школа, 1990. – 175 с.
15. Український правопис. – Харків : Фоліо, 2019. – 348 с.
16. Український правопис у таблицях і схемах / В. Ф. Чукіна, Г. С. Почтаренко, О. М. Почтаренко. - К. : Логос, 2009. – 176 с.
17. Фурдуй М. І. Українська мова: практикум з правопису : навч. посіб. / М. І. Фурдуй. – К. : Либідь, 2003.
18. Чукіна В. Ф. Граматика української мови в таблицях і схемах / В. Ф. Чукіна.– К. : «ВП Логос-М», 2015. – 140 с.
19. Шевчук С. В. Практикум з української мови: модульний курс : навч. посіб. / С. В. Шевчук, Т. М. Лобода. – К. : Вища школа, 2006. – 326 с.
20. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – 4-те вид. / І. П. Ющук.– К. : Освіта, 2000. – 254 с.

Словники й довідники

1. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – Київ – Ірпінь, 1991 – 2001.
3. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища шк., 1985.
4. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. – К. : Рад. шк., 1986.
5. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови / П. М. Деркач. – Львів – Краків – Париж : Просвіта, 1993.
6. Довідник з культури мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. – К. : Вища школа, 2005. – 400 с.
7. Етимологічний словник української мови. – К. : Наук. думка, 1982-1989.
8. Інверсійний словник української мови. – К. : Наук. думка, 1985.
9. Калашник В. С. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – К. : Довіра, 2006. – 349 с.
10. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / С. Караванський. – К. : Кобза, 1995.
11. Клименко Н. Ф. Словник афіксальних морфем української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, В. С. Карпіловський та ін. – К., 1998. – 434 с.
12. Коломієць М. П. Короткий словник перифраз / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський. – К. : Рад. шк., 1985.
13. Коломієць М. П. Словник фразеологічних синонімів / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський. – К. : Рад. шк., 1988.
14. Культура мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін. – К. : Довіра, 2002. – 170 с.
15. Культура української мови: довідник / за ред. В. М. Русанівського. – К. : Либідь, 1990. – 394 с.
16. Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови : [у 4-х т.] / І. Огієнко. – Вінніпег, 1979–1995.
17. Орфографічний словник української мови. – К. : Довіра, 1994.
18. Орфоепічний словник / укл. М. І. Погрібний. – К. : Рад. шк., 1984.
19. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології / С. Плачинда. – К. : Укр. письменник, 1993.
20. Полюга Л. М. Словник антонімів / Л. М. Полюга. – К. : Рад. шк., 1987.
21. Полюга Л. М. Словник українських морфем / Л. М. Полюга. – К. : Довіра, 2009.
22. Російсько-український словник : [у 3 т.]. – К. : Наук. думка, 1968.
23. Сербенська О. Екологія українського слова : практичний словничок-довідник / О. Сербенська, М. Білоус. – Львів : Компанія «Манускрипт», 2003. – 68 с.
24. Сікорська З.С. Українсько-російський словотворчий словник / З. С. Сікорська. – К. : Рад. шк., 1985.
25. Словарь української мови : [у 4 т.] / за ред. Б. Грінченка. – К., 1958.
26. Словник власних імен людей. – К. : Наук. думка, 1985.
27. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська та ін. – К. : Знання, 2004. – 367 с.
28. Словник епітетів української мови. – К., 1998.
29. Словник іншомовних слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К. : Наукова думка, 2000. – 680 с.
30. Словник синонімів української мови : у 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К. : Наукова думка, 1999 – 2000.
31. Словник сучасного українського сленгу / упорядник Т. М. Кондратюк. – Харків :

- Фоліо, 2006. – 350 с.
32. Словник української мови : [в 11 т.]. – К. : Наук. думка, 1970–1980.
 33. Ставицька Л. Український жаргон : словник / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 496 с.
 34. Сучасний словник іншомовних слів / укл. : О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2006. – 789 с.
 35. Українська мова : енциклопедія. – К. : Укр. енцикл., 2000.
 36. Українсько-російський словник : [у 6 т.]. – К. : Наук. думка, 1953–1963.
 37. Фразеологічний словник української мови : [у 2-х кн.] / укл. : В. М. Білоноженко та ін. – К. : Наук. думка, 1993.
 38. Юрченко О. С. Словник стійких народних порівнянь / О. С. Юрченко, А. О. Івченко. – Харків : Основа, 1993.
 39. Яценко І. Т. Морфемний аналіз : словник-довідник : [у 2-х т.] / І. Т. Яценко. – К. : Вища шк., 1980–1981.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. http://osvita.ua/test/program_zno/946/
2. http://osvita.ua/doc/files/news/9/946/ukrainian_lan_lit.pdf
3. www.mova.info
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net
6. www.rozum.org.ua
7. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
8. <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>
9. <http://kultura-movy.wikidot.com/>
10. <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
11. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
12. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
13. <http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/>
14. <http://www.ukrcenter.com/library/default.asp>
15. <http://www.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html>
16. <http://www.nbu.gov.ua/portal/>